

Обчислювальна геометрія і алгебра

Олег Гутік

Лекція 13: Скалярні добутки

Означення 1.3.9

Нехай V_i , $i = 1, \dots, n$, і W — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: V_1 \times V_2 \times \dots \times V_n \rightarrow W$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$f(v_1, v_2, \dots, v_i + v'_i, \dots, v_n) = f(v_1, v_2, \dots, v_i, \dots, v_n) + f(v_1, v_2, \dots, v'_i, \dots, v_n),$$

$$f(v_1, v_2, \dots, cv_i, \dots, v_n) = cf(v_1, v_2, \dots, v_i, \dots, v_n),$$

для всіх $v_j \in V_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $v_1, v_2, \dots, v_{i-1}, v_{i+1}, \dots, v_n$ з $v_j \in V_j$ відображення з V_i в W визначене за формулою

$$v \mapsto f(v_1, v_2, \dots, v_{i-1}, v, v_{i+1}, \dots, v_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай V_i , $i = 1, \dots, n$, і W — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: V_1 \times V_2 \times \dots \times V_n \rightarrow W$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$f(v_1, v_2, \dots, v_i + v'_i, \dots, v_n) = f(v_1, v_2, \dots, v_i, \dots, v_n) + f(v_1, v_2, \dots, v'_i, \dots, v_n),$$

$$f(v_1, v_2, \dots, cv_i, \dots, v_n) = cf(v_1, v_2, \dots, v_i, \dots, v_n),$$

для всіх $v_j \in V_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $v_1, v_2, \dots, v_{i-1}, v_{i+1}, \dots, v_n$ з $v_j \in V_j$ відображення з V_i в W визначене за формулою

$$v \mapsto f(v_1, v_2, \dots, v_{i-1}, v, v_{i+1}, \dots, v_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) = f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) = cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) = f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) = cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) = f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) = cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається **полілінійним**, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) = f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) = cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається **білінійним**.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) = f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

$$f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) = cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n),$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$\begin{aligned} f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n), \\ f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n), \end{aligned}$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$\begin{aligned} f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n), \\ f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n), \end{aligned}$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$\begin{aligned} f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n), \\ f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n), \end{aligned}$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.9

Нехай $\mathbf{V}_i$, $i = 1, \dots, n$, і $\mathbf{W}$ — векторні простори над полем k .

Відображення

$$f: \mathbf{V}_1 \times \mathbf{V}_2 \times \dots \times \mathbf{V}_n \rightarrow \mathbf{W}$$

називається *полілінійним*, якщо для кожного індекса $i = 1, \dots, n$ виконуються такі дві властивості:

$$\begin{aligned} f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i + \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) + f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}'_i, \dots, \mathbf{v}_n), \\ f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, c\mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n) &= cf(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_i, \dots, \mathbf{v}_n), \end{aligned}$$

для всіх $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ і $c \in k$.

Еквівалентно, відображення f є полілінійним, якщо для кожного індексу $i = 1, \dots, n$ і для всіх елементів $\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n$ з $\mathbf{v}_j \in \mathbf{V}_j$ відображення з $\mathbf{V}_i$ в $\mathbf{W}$ визначене за формулою

$$\mathbf{v} \mapsto f(\mathbf{v}_1, \mathbf{v}_2, \dots, \mathbf{v}_{i-1}, \mathbf{v}, \mathbf{v}_{i+1}, \dots, \mathbf{v}_n)$$

є лінійним. Якщо $n = 2$, то в цьому випадку відображення f називається *білінійним*.

Означення 1.3.10

Нехай V — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : V \times V \rightarrow k : (u, v) \mapsto \langle u, v \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на V , якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $u, v \in V$:

- (1) $\langle u, v \rangle = \overline{\langle v, u \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle u, v \rangle = \langle v, u \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ симетрична);
- (2) $\langle u, u \rangle \geq 0$ для всіх ненульових векторів u .

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle u, u \rangle$ вектора u є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle 0, u \rangle = 0, \quad \text{для всіх } u \in V,$$

і

$$\langle u, u \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } u = 0.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k: (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k: (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k: (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k: (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k: (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k: (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k: (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Означення 1.3.10

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір над полем $k = \mathbb{C}$ (або $k = \mathbb{R}$). Білінійне відображення

$$\langle \cdot, \cdot \rangle : \mathbf{V} \times \mathbf{V} \rightarrow k : (\mathbf{u}, \mathbf{v}) \mapsto \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle,$$

називається *скалярним* чи *внутрішнім добутком* на $\mathbf{V}$, якщо це відображення задовольняє такі дві умови для всіх $\mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{V}$:

- (1) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \overline{\langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle}$ (якщо $k = \mathbb{R}$ то $\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{v}, \mathbf{u} \rangle$, тобто функція $\langle \cdot, \cdot \rangle$ є симетричною);
- (2) $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle > 0$ для всіх ненульових векторів $\mathbf{u}$.

Зауважимо, що значення *скалярного квадрату* $\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle$ вектора $\mathbf{u}$ є завжди дійсним числом за умовою (1), а отже властивість (2) має зміст. Легко довести, що в загальному випадку скалярний добуток також задовольняє такі умови

$$\langle \mathbf{0}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{для всіх } \mathbf{u} \in \mathbf{V},$$

і

$$\langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle = 0, \quad \text{тоді і тільки тоді, коли } \mathbf{u} = \mathbf{0}.$$

Ми пропонуємо слухачам в якості вправи довести ці дві рівності.

Скалярні добутки

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \cdot \mathbf{v} = u_1 v_1 + u_2 v_2 + \cdots + u_n v_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \cdot \mathbf{v} = u_1 \overline{v_1} + u_2 \overline{v_2} + \cdots + u_n \overline{v_n}.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1 v_1 + u_2 v_2 + \cdots + u_n v_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1 \bar{v}_1 + u_2 \bar{v}_2 + \cdots + u_n \bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленним деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний **точковий добуток** у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1 v_1 + u_2 v_2 + \cdots + u_n v_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний **точковий добуток** у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1 \bar{v}_1 + u_2 \bar{v}_2 + \cdots + u_n \bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленним деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні.

Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленням деталей. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Означення 1.3.11

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{R}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1v_1 + u_2v_2 + \cdots + u_nv_n.$$

Означення 1.3.12

Стандартний *точковий добуток* у векторному просторі $\mathbb{C}^n$ визначається за формулою:

$$\mathbf{u} \bullet \mathbf{v} = u_1\bar{v}_1 + u_2\bar{v}_2 + \cdots + u_n\bar{v}_n.$$

Теорема 1.3.13

Точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ є скалярними добутками.

Безпосередньо перевіркою доводиться, що точкові добутки на $\mathbb{R}^n$ і $\mathbb{C}^n$ задовольняють властивості (1) і (2) скалярного добутку. Ми пропонуємо читачеві як вправу довести твердження теореми 1.3.13.

Якщо все, що хочеться зробити, це мати точковий добуток на $\mathbb{R}^n$, ми могли б відмовитися від означення скалярного добутку і просто довели, що точковий добуток задовольняє властивості, перелічені в його означенні. Однак сенс абстрагування основних властивостей в означенні полягає в тому, що воно виокремлює суттєві властивості скалярного добутку і не може бути відхиленим деталями. Векторні простори допускають багато різних функцій, які задовольняють означення скалярного добутку.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай V — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $v \in V$.

Означимо довжину $|v|$ вектора v за формулою

$$|v| = \sqrt{\langle v, v \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається одиничним вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай V — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $v \in V$.

Означимо довжину $|v|$ вектора v за формулою

$$|v| = \sqrt{\langle v, v \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається одиничним вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай V — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $v \in V$.

Означимо *довжину* $|v|$ вектора v за формулою

$$|v| = \sqrt{\langle v, v \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо виписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Скалярні добутки

Скалярний добуток у векторному просторі дозволяє нам дати просте означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком.

Означення 1.3.14

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$ і $\mathbf{v} \in \mathbf{V}$.

Означимо *довжину* $|\mathbf{v}|$ вектора $\mathbf{v}$ за формулою

$$|\mathbf{v}| = \sqrt{\langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle}.$$

Вектор довжини 1 називається *одичним* вектором.

Якщо вписати це означення довжини вектора для стандартного точкового добутку на $\mathbb{R}^n$ за його координатами, видно, що це просто звичайна евклідова довжина; однак це не дуже важливий момент. Саме властивість (2) в означенні точкового добутку гарантує, що наше означення довжини вектора коректно визначене. Ця та інші властивості також гарантують, що нерівність трикутника буде виконуватися (див. теорему 1.3.16 нижче), а отже ми мали хороше означення довжини вектора у векторному просторі зі скалярним добутком. На цей аспект потрібно наголосити. Те, що робить лінійну алгебру красивою, це саме те, що вона дозволяє нам розв'язувати задачі елегантним, чистим способом, не втручаючись у брудні обчислення з координатами. Доки ми використовуємо лише загальні (і суттєві) властивості, такі, як в означенні для скалярного добутку, ми зможемо дати прості доведення.

Означення 1.3.15

Нехай V — векторний простір. Для довільних двох точок $p, q \in V$ означимо вектор з p до q , який будемо позначати через pq , за формулою

$$pq = q - p.$$

Якщо на векторному просторі V визначено скалярний добуток, то відстань від p до q , яку позначатимемо через $\text{dist}(p, q)$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(p, q) = |pq|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай V — векторний простір. Для довільних двох точок $p, q \in V$ означимо *вектор з p до q* , який будемо позначати через pq , за формулою

$$pq = q - p.$$

Якщо на векторному просторі V визначено скалярний добуток, то *відстань від p до q* , яку позначатимемо через $\text{dist}(p, q)$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(p, q) = |pq|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Означення 1.3.15

Нехай $\mathbf{V}$ — векторний простір. Для довільних двох точок $\mathbf{p}, \mathbf{q} \in \mathbf{V}$ означимо *вектор з $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , який будемо позначати через $\mathbf{pq}$, за формулою

$$\mathbf{pq} = \mathbf{q} - \mathbf{p}.$$

Якщо на векторному просторі $\mathbf{V}$ визначено скалярний добуток, то *відстань від $\mathbf{p}$ до $\mathbf{q}$* , яку позначатимемо через $\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q})$, визначатимемо за формулою

$$\text{dist}(\mathbf{p}, \mathbf{q}) = |\mathbf{pq}|.$$

Існують дві дуже важливі нерівності, які стосуються скалярного добутку: це нерівність Коші-Шварца (нерівність Коші-Буняковського) та нерівність трикутника, які доведено в теоремі 1.3.16.

Теорема 1.3.16

Нехай u і v — вектори векторного простору V зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.

Тоді:

$$(1) \quad |\langle u, v \rangle| \leq |u| \cdot |v| \quad (\text{нерівність Коші-Шварца})$$

$$(2) \quad |\langle u, v \rangle| = |u| \cdot |v| \quad (\text{дорівнює добутку})$$

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle u - cv, u - cv \rangle = \langle u, u \rangle - 2c \langle u, v \rangle + c^2 \langle v, v \rangle = |u|^2 - 2c \langle u, v \rangle + c^2 |v|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|u|^2 - 2c \langle u, v \rangle + c^2 |v|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle u, v \rangle)^2 - 4 |u|^2 |v|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle u, v \rangle| \leq |u| \cdot |v|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

$$(1) \quad |\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| \quad (\text{нерівність Коші-Шварца}),$$

$$(2) \quad |\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}| \quad (\text{нерівність трикутника}),$$

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

$$(1) \quad |\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| \quad (\text{нерівність Коші-Шварца}),$$

$$(2) \quad |\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}| \quad (\text{нерівність трикутника}),$$

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

$$(1) \quad |\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| \quad (\text{нерівність Коші-Шварца}),$$

$$(2) \quad |\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}| \quad (\text{нерівність трикутника}),$$

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (нерівність Коші-Шварца), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (нерівність трикутника), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Теорема 1.3.16

Нехай $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ — вектори векторного простору $\mathbf{V}$ зі скалярним добутком $\langle \cdot, \cdot \rangle$.
Тоді:

- (1) $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$ (**нерівність Коші-Шварца**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними;
- (2) $|\mathbf{u} + \mathbf{v}| \leq |\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|$ (**нерівність трикутника**), і ця нерівність перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Доведення. (1) Нехай $c \in k$ — довільний скаляр. Тоді

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2. \quad (1)$$

Якщо ми розглянемо крайню праву частину нерівностей (1) як квадратне рівняння відносно змінної c , то можна використати властивість дискримінанта для квадратичної функції, що нерівність

$$|\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 < 0$$

виконується тоді і лише тоді, коли

$$(-2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle)^2 - 4 |\mathbf{u}|^2 |\mathbf{v}|^2 < 0,$$

звідки випливає нерівність $|\langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle| \leq |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}|$.

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми впливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми впливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Зауважимо, легко бачити, що нерівність (1)

$$0 \leq \langle \mathbf{u} - c\mathbf{v}, \mathbf{u} - c\mathbf{v} \rangle = \langle \mathbf{u}, \mathbf{u} \rangle - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 \langle \mathbf{v}, \mathbf{v} \rangle = |\mathbf{u}|^2 - 2c \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + c^2 |\mathbf{v}|^2 \quad (1)$$

перетворюється в рівність тоді і тільки тоді, коли $\mathbf{u} = c\mathbf{v}$ або $\mathbf{u} = \mathbf{v} = \mathbf{0}$, тобто вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними.

Альтернативний спосіб довести нерівність Коші-Шварца — це просто встановити значення

$$c = \frac{1}{|\mathbf{v}|^2} \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle$$

в нерівності (1) і спростити отриманий вираз.

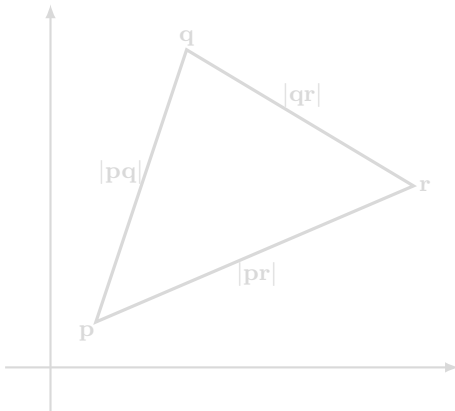
Твердження (2) теореми випливає з нерівності Коші-Шварца, оскільки

$$\begin{aligned} |\mathbf{u} + \mathbf{v}|^2 &= \langle \mathbf{u} + \mathbf{v}, \mathbf{u} + \mathbf{v} \rangle = \\ &= |\mathbf{u}|^2 + 2 \langle \mathbf{u}, \mathbf{v} \rangle + |\mathbf{v}|^2 \leq \\ &\leq |\mathbf{u}|^2 + 2 |\mathbf{u}| \cdot |\mathbf{v}| + |\mathbf{v}|^2 = \\ &= (|\mathbf{u}| + |\mathbf{v}|)^2, \end{aligned}$$

і ця нерівність перетворюється в рівність за умови, коли вектори $\mathbf{u}$ і $\mathbf{v}$ є лінійно залежними. ■

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

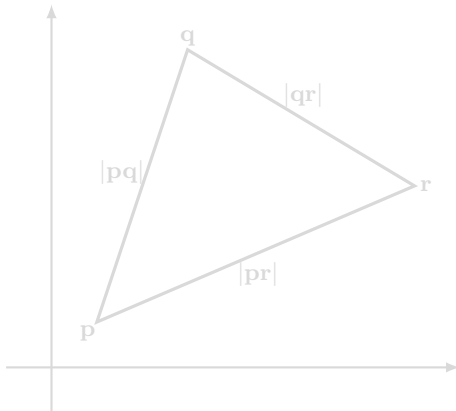
Якщо $p, q, r \in \mathbb{R}^n$, то

$$|pr| < |pq| + |qr|$$

за умови, що точки p, q і r не є колінеарними.

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

Якщо $p, q, r \in \mathbb{R}^n$, то

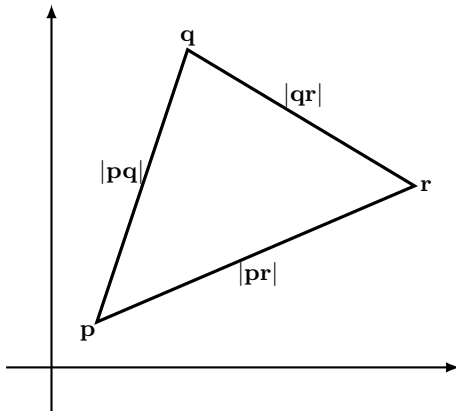
$$|pr| < |pq| + |qr|$$

за умови, що точки p, q і r не є колінеарними.

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

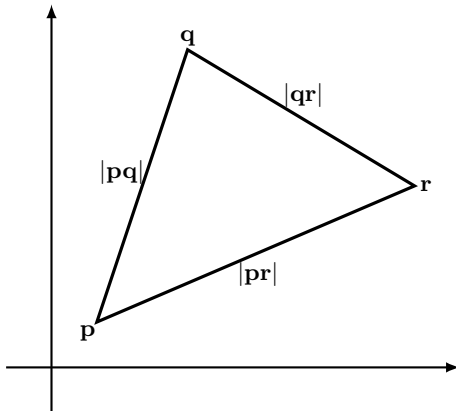
Якщо $p, q, r \in \mathbb{R}^n$, то

$$|pr| < |pq| + |qr|$$

за умови, що точки p, q і r не є колінеарними.

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

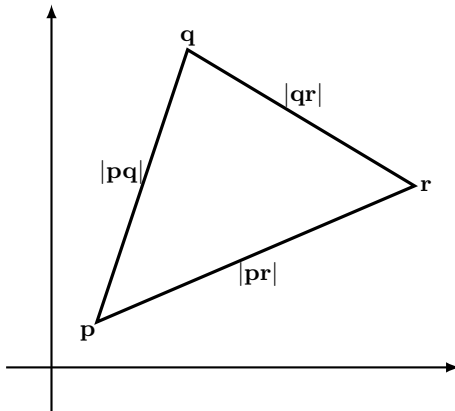
Якщо $p, q, r \in \mathbb{R}^n$, то

$$|pr| < |pq| + |qr|$$

за умови, що точки p, q і r не є колінеарними.

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

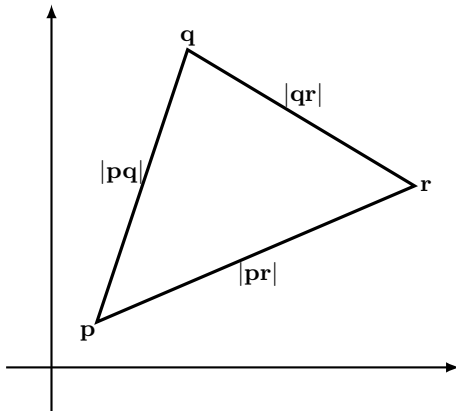
Якщо $\mathbf{p}, \mathbf{q}, \mathbf{r} \in \mathbb{R}^n$, то

$$|\mathbf{pr}| < |\mathbf{pq}| + |\mathbf{qr}|$$

за умови, що точки $\mathbf{p}, \mathbf{q}$ і $\mathbf{r}$ не є колінеарними.

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

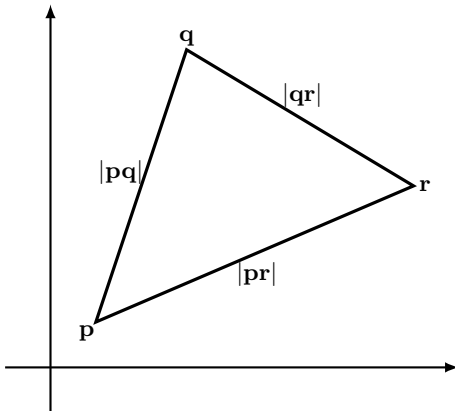
Якщо $\mathbf{p}, \mathbf{q}, \mathbf{r} \in \mathbb{R}^n$, то

$$|\mathbf{pr}| < |\mathbf{pq}| + |\mathbf{qr}|$$

за умови, що точки $\mathbf{p}, \mathbf{q}$ і $\mathbf{r}$ не є колінеарними.

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

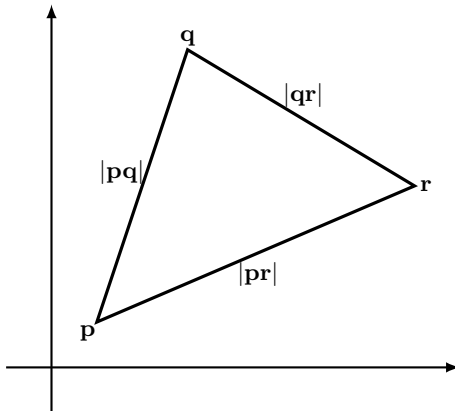
Якщо $\mathbf{p}, \mathbf{q}, \mathbf{r} \in \mathbb{R}^n$, то

$$|\mathbf{pr}| < |\mathbf{pq}| + |\mathbf{qr}|$$

за умови, що точки $\mathbf{p}, \mathbf{q}$ і $\mathbf{r}$ не є колінеарними.

Скалярні добутки

Геометричний зміст нерівності трикутника полягає в тому, що сума довжин двох сторін трикутника більша за довжину третьої сторони (див. рис.),

і його сформульовано в наступному наслідку.

Наслідок 1.3.17

Якщо $\mathbf{p}, \mathbf{q}, \mathbf{r} \in \mathbb{R}^n$, то

$$|\mathbf{pr}| < |\mathbf{pq}| + |\mathbf{qr}|$$

за умови, що точки $\mathbf{p}, \mathbf{q}$ і $\mathbf{r}$ не є колінеарними.

Дякую за увагу!